

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
I. Człowiek – istota przedsiębiorcza					
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
1.1. Znaczenie przedsiębiorczości	– wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>przedsiębiorczość</i>	– wyjaśnia pojęcia <i>innowacyjność</i> i <i>kreatywność</i>	– charakteryzuje innowacyjność i kreatywność – zna sposoby pobudzania kreatywnego myślenia	– uzasadnia rolę i znaczenie przedsiębiorczości i innowacyjności w gospodarce rynkowej	– udowadnia na własnych przykładach wpływ kreatywności i przedsiębiorczości na rozwój człowieka i gospodarki
1.2. Postawy sprzyjające przedsiębiorczości	– opisuje aktywną postawę człowieka	– określa postawę przedsiębiorczą – wyjaśnia pojęcie <i>samoakceptacja</i> – rozpoznaje przykłady inicjatywności – charakteryzuje cechy człowieka przedsiębiorczego	– charakteryzuje kreatywność i inicjatywność jako istotne cechy osoby przedsiębiorczej – opisuje zachowania uległe, asertywne i agresywne	– dostrzega znaczenie przedsiębiorczości w życiu osobistym i rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej	– udowadnia na przykładach znaczenie samoakceptacji w zachowaniu asertywnym i w kształtowaniu cech przedsiębiorczych
1.3. Kompetencje osoby przedsiębiorczej	– przedstawia umiejętności osoby przedsiębiorczej	– definiuje pojęcia <i>kompetencje twarde</i> , <i>kompetencje miękkie</i>	– charakteryzuje umiejętności człowieka przedsiębiorczego	– analizuje poziom własnej przedsiębiorczości i kreatywności	– planuje wykorzystanie własnych zachowań asertywnych w działaniach przedsiębiorczych
1.4. Komunikacja interpersonalna	– wskazuje elementy procesu komunikacji – rozróżnia komunikację werbalną i niewerbalną – wymienia środki komunikacji	– charakteryzuje elementy procesu komunikacji – wskazuje przyczyny zakłóceń w procesie komunikacji	– analizuje zakłócenia w komunikacji interpersonalnej i proponuje sposoby ich likwidowania	– uzasadnia znaczenie skutecznej komunikacji w budowaniu właściwych relacji społecznych	– analizuje własne umiejętności komunikacyjne i świadomie pracuje nad ich doskonaleniem

	interpersonalnej				
1.5. Sposoby wywierania wpływu na ludzi	– wymienia reguły wpływu społecznego	– podaje sytuacje wykorzystywania reguł wpływu – odróżnia perswazję od manipulacji	– wymienia techniki manipulacyjne – wyjaśnia szkodliwość manipulacji – podaje sposoby obrony przed manipulacją	– klasyfikuje manipulacje ze względu na treść (wymienia rodzaje manipulacji) – przedstawia przykłady metod i technik manipulacji stosowanych w przestrzeni publicznej	– przedstawia własny przykład analizy informacji pochodzącej z różnych źródeł
1.6. Zarządzanie czasem	– wymienia przynajmniej trzy metody zarządzania sobą w czasie	– przedstawia konsekwencje złego zarządzania czasem – opisuje metody i techniki zarządzania sobą w czasie	– podaje przyczyny złego zarządzania czasem – opisuje proces zarządzania czasem	– wskazuje techniki zarządzania czasem podnoszące efektywność pracy zespołowej i efektywność pracy indywidualnej	– planuje swoje działania z wykorzystaniem metod zarządzania sobą w czasie
1.7. Podejmowanie decyzji	– wymienia cele podejmowania decyzji – wyjaśnia czynniki wpływające na podjęcie decyzji – przedstawia bariery utrudniające podejmowanie decyzji	– wymienia metody wspomagające proces decyzyjny (analiza SWOT, burza mózgów, drzewko decyzyjne)	– charakteryzuje etapy podejmowania decyzji – opisuje metody wspomagające proces decyzyjny (analiza SWOT, burza mózgów, drzewko decyzyjne)	– przedstawia modele podejmowania decyzji	– stosuje metody wspomagające podejmowanie decyzji
1.8. Praca zespołowa	– wyjaśnia pojęcia <i>grupa społeczna, lider</i>	– wymienia zasady dobrej współpracy – wymienia bariery budowania zespołu	– opisuje fazy budowania oraz organizację grupy – wymienia cechy lidera	– analizuje zalety i wady pracy zespołowej	– analizuje siebie jako lidera grupy
Sprawdzian					
II. Zarządzanie projektami					

2.1. Specyfika projektu	– podaje przykłady projektów z różnych dziedzin	– wyjaśnia pojęcia <i>projekt</i> , <i>projektowanie</i> , <i>zarządzanie projektem</i> – klasyfikuje projekty ze względu na rodzaj i dziedzinę	– wskazuje cechy projektu – klasyfikuje projekty realizowane w szkołach	– podaje pomysły projektów do realizacji w szkole	– omawia projekty, w realizacji których uczestniczył w szkole
2.2. Etapy projektu	– wymienia etapy realizacji projektu	– wskazuje ryzyka mogące zakłócać realizację projektu	– charakteryzuje etapy realizacji projektu – wymienia role w zespole realizującym projekt	– przypisuje zadania do etapów realizacji projektu	– analizuje swoje zadania przy realizacji projektów szkolnych i ocenia swoją rolę
2.3. Definiowanie celów projektu	– podaje metodę SMART stosowaną przy wyznaczaniu celów	– charakteryzuje cechy opisujące cele projektu	– wyznacza cele wskazanego przedsięwzięcia	– konkretyzuje cele metodą 6xW	– stosuje metodę SMART przy wyznaczaniu własnych celów
2.4. Harmonogram, budżet i ewaluacja projektu	– wyjaśnia, czym jest harmonogram projektu	– opisuje diagram Gantta i wpisuje w niego harmonogram przykładowego przedsięwzięcia	– przygotowuje budżet przykładowego przedsięwzięcia	– wyjaśnia sens opracowania harmonogramu, budżetu i ewaluacji projektu	– opracowuje harmonogram, budżet i ewaluację projektu
Sprawdzian					
III. Gospodarka rynkowa					
3.1. Przedsiębiorczość w gospodarce	– wymienia cztery typy gospodarek	– charakteryzuje typy gospodarek – wyjaśnia, czym zajmuje się ekonomia	– opisuje zasady racjonalnego gospodarowania	– wyjaśnia czynniki wpływające na dobrobyt	– podaje argumenty na temat znaczenia przedsiębiorczości dla budowania dobrobytu państwa
3.2. Zalety gospodarki rynkowej	– rozróżnia typy gospodarek w Polsce po II wojnie światowej	– charakteryzuje funkcjonowanie gospodarki centralnie planowanej w Polsce	– wskazuje skutki gospodarki centralnej w Polsce – analizuje proces	– porównuje gospodarkę centralnie sterowaną i rynkową – charakteryzuje na	– dyskutuje na temat wolności gospodarczej, analizując indeks wolności gospodarczej

		– wyróżnia cechy gospodarki rynkowej	transformacji gospodarczej w Polsce – charakteryzuje rolę własności prywatnej i wolności gospodarczej w gospodarce rynkowej	przykładach stosowanie zasady wolności gospodarczej	w różnych krajach
3.3. Prawo popytu	– wyjaśnia pojęcia <i>popyt, prawo popytu</i>	– interpretuje prawo popytu	– wskazuje na wykresie zależność między popytem a ceną – charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość popytu	– wyróżnia rodzaje dóbr i podaje ich przykłady	– podaje odstępstwa od prawa popytu (paradoksy popytu)
3.4. Prawo podaży	– wyjaśnia pojęcia <i>podaż, prawo podaży</i>	– interpretuje prawo podaży – definiuje pojęcie <i>równowaga rynkowa</i>	– wskazuje na wykresie zależność między podażą a ceną – charakteryzuje czynniki wpływające na wielkość podaży	– analizuje zależności między popytem, podażą a ceną (przesunięcia krzywych)	– analizuje znaczenie mechanizmu rynkowego dla funkcjonowania gospodarki rynkowej
3.5. Rodzaje rynków	– wyjaśnia, czym jest rynek i podaje przykłady rynków	– podaje kryteria klasyfikacji rynków	– opisuje rodzaje konkurencji – wyjaśnia funkcje rynku	– charakteryzuje przykłady rynków, stosując różne klasyfikacje – wskazuje negatywne skutki ograniczenia konkurencji na rynku	– rozpracowuje znaczenie konkurencji dla konsumenta i dla gospodarki
3.6. Podmioty gospodarki rynkowej	– wyróżnia podmioty gospodarki rynkowej	– opisuje rolę gospodarstwa domowego jako podmiotu gospodarki rynkowej	– charakteryzuje podmioty gospodarki i opisuje ich rolę	– opisuje schemat obiegu okrężnego – analizuje zależności między podmiotami gospodarczymi	– analizuje wpływ zdarzeń na obieg okrężny gospodarki
3.7. Ochrona konsumenta	– wyjaśnia pojęcia <i>konsument, klient,</i>	– wskazuje ustawy regulujące prawa	– charakteryzuje prawa konsumenta	– charakteryzuje organizacje i instytucje	– analizuje realizację praw konsumenta i

	<i>reklamacja</i> – zna prawa konsumenta do składania reklamacji	konsumenta – wskazuje ustawę o ochronie danych osobowych – podaje instytucje ochrony konsumenta – odróżnia nieuczciwe praktyki konsumenckie – wyjaśnia pojęcia <i>gwarancja, rękojmia</i> – sporządza pismo reklamacyjne według wzoru	– charakteryzuje zakres ochrony danych osobowych – wskazuje podstawy prawne do złożenia reklamacji	wspierające konsumenta – wskazuje formy rozstrzygania sporów konsumenckich	ochrony danych osobowych w Polsce
3.8. Wskaźniki gospodarcze	– wymienia wskaźniki ekonomiczne charakteryzujące gospodarkę	– wyjaśnia pojęcia <i>PKB, PKB per capita, inflacja, bezrobocie</i> – wyjaśnia, do czego wykorzystywane są wskaźniki ekonomiczne	– opisuje przyczyny i skutki inflacji – wyjaśnia przyczyny bezrobocia	– wyszukuje i interpretuje bieżące wskaźniki ekonomiczne – interpretuje wskaźniki zatrudnienia i bezrobocia, analizując wielkość PKB kraju	– wykorzystuje interpretacje wskaźników w dyskusji
3.9. Budżet państwa	– wyjaśnia pojęcia <i>budżet państwa, dochody budżetu, wydatki budżetowe</i>	– wymienia wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa – wyróżnia podstawowe źródła wpływów do budżetu – wskazuje zadania finansowane przez budżet państwa – wyjaśnia pojęcie <i>deficyt budżetowy</i>	– podaje zasady polityki budżetowej państwa – wyjaśnia wpływy deficytu budżetowego na funkcjonowanie gospodarki	– określa funkcje budżetu – analizuje powstawanie deficytu i długu publicznego	– analizuje sprawozdania z wykonania budżetu państwa – dyskutuje na temat wpływu długu publicznego na rozwój gospodarczy

3.10. Budżet jednostek samorządu lokalnego	– wyjaśnia pojęcia <i>samorząd lokalny</i> , <i>budżet samorządu lokalnego</i>	– wymienia źródła dochodów jednostek samorządowych – wymienia zadania finansowane przez gminę	– wyjaśnia pojęcie <i>budżet obywatelski</i> i wymienia, co może być z niego finansowane	– analizuje wpływy i wydatki swojej (lub wybranej) gminy – wymienia projekty finansowane z budżetu swojej gminy	– przedstawia pomysły projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego
3.11. Patriotyzm gospodarczy	– wyjaśnia pojęcie <i>patriotyzm gospodarczy</i>	– wskazuje przykłady patriotyzmu gospodarczego	– wymienia zalety patriotyzmu gospodarczego	– analizuje przykłady działań, wskazując na przejawy patriotyzmu gospodarczego – proponuje działania propagujące patriotyzm gospodarczy	– podejmuje dyskusje na temat kontrowersji wokół patriotyzmu gospodarczego
Sprawdzian					
Tematy projektów uczniowskich	–	–	–	– ocenia propozycje projektów, dyskutując szansę ich realizacji	– podaje własne propozycje projektów do dyskusji i realizacji